

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Kristin Norrbom
Jurist
08- 578 295 18
kristin.norrbom@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2024-01-22

Sida
1 (3)
Diarienummer
2024/VN 0005 004

Mottagare
Valnämnden

Propaganda i anslutning till vallokaler och röstningslokaler vid Europaparlamentsvalet 2024

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut till valnämnden

1. Propaganda och andra sätt att försöka påverka väljare i dennes val får inte ske närmare än 20 meter från ingången till en byggnad där röstmottagning pågår.
2. Partier som deltar i valet får dela ut valsedlar utanför vallokaler på valdagen, dock inte närmare än 20 meter från ingången till en byggnad där röstmottagning pågår.

Kommunstyrelseförvaltningen

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

Elin Waltersson
Chef stöd och servicekontoret

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att politisk propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val inte får förekomma inom en radie av 20 meter vid entréerna till val- och röstningslokalerna. Med detta avses utöver affischering; utdelning av broschyrer, flygblad eller annan skriftlig information om politiska partier, muntlig information/agitation med eller utan högtalare eller annan teknisk utrustning. Valsedelsutdelarna ska inte uppmana väljarna att ta deras valsedlar och ska undvika partipolitiska diskussioner utanför entrén.

Beskrivning av ärendet

Enligt 8 kap. 3 § vallagen (2005:837) får det inte, på ett röstmottagningsställe eller i ett utrymme intill detta, förekomma propaganda eller annat som syftar

till att påverka eller hindra väljarna i deras val. Syftet med regleringen är att väljaren ska vara ostörd och skyddad från varje form av påverkan under själva valhandlingen och bestämmelsen utgör ett led i att trygga genomförandet av fria och hemliga val.

2020 års valutredning genomförde en enkätundersökning där 80 procent av landets kommuner deltog. 60 procent av kommunerna hade antagit riktlinjer för politiska aktiviteter och reglerat bland annat minsta avstånd mellan politiska aktiviteter och röstmottagningens entré i meter eller genom av att använda sig av utryck som utom syn- och hörhåll, minsta avstånd till affischering och partiföreträdarnas utdelning av valsedlar samt tillåtligheten av partisymboler på kläder inne i val- och röstningslokaler (Prop. 2021/22:52 s. 39).

Enligt beslut från valprovsningsnämnden framgår att huruvida röstmottagning har skett i strid med 8 kap. 3 § vallagen måste bedömas i det enskilda fallet. Det utifrån platsens särskilda förutsättningar att ge skydd för väljarna mot att utsättas för politisk agitation under valhandlingen. Av betydelse får bland annat vilken omfattning den politiska propagandan har haft och i vilka former de politiska partierna har försökt fånga väljarnas intresse. Valprovsningsnämnden har vidare uttalat att företrädare för olika partier enligt tradition får dela ut valsedlar utanför röstmottagningsställen under pågående röstning. Partifunktionärer med banderoller eller annan klädsel eller utrustning som är partipolitisk får dock inte uppehålla sig i röstningslokal eller anslutande utrymme. Om partifunktionärer ska gå in i röstmottagningslokaler måste de ta av sig banderoller och liknande.

För Tyresö kommuns del föreslår förvaltningen att politisk propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val inte får förekomma inom en radie av 20 meter vid entréerna till val- eller röstningslokalerna. Med detta avses utöver affischering; utdelning av broschyrer, flygblad eller annan skriftlig information om politiska partier, muntlig information/agitation med eller utan högtalare eller annan teknisk utrustning. Partier som deltar i valet får dela ut valsedlar utanför vallokaler på valdagen. Partiernas valsedelsutdelare ska då stå minst 20 meter från ingången till byggnaden. Valsedelsutdelarna ska inte uppmana väljarna att ta deras valsedlar och ska undvika partipolitiska diskussioner utanför entrén.

Enligt 8 kap. 4 § vallagen ansvarar röstmottagarna för ordningen på röstmottagningsstället. Ett parti får inte sätta upp valaffischer i anslutning till ett röstmottagningsställe. Sitter det affischer eller annat kampanjmaterial inom ett avstånd på 20 meter utanför lokalens entré har röstmottagarna rätt att plocka ner detta. Det är valnämnden och de av kommunen utsedda röstmottagarna som primärt har ansvaret för att förbudet mot politisk

propaganda på och intill röstmottagningsställen upprätthålls. Det är självfallet inte tillåtet att arbeta som röstmottagare i klädsel som är partipolitisk.

Partiföreträdare som ska lämna de valsedlar som partierna ansvarar för till röstmottagarna ska göra detta i neutrala kassar utan partisymboler. Röstmottagarna svarar för ordningen i valsedelställen och att namnvalsedlar fylls på. Partiföreträdare som går in i ett röstmottagningsställe för att kontrollera valsedlarna ska ta av sig partisymboler, partijackor och eventuella banderoller eller dylikt. Det betyder att partirepresentant iförd partipolitiska klädseldetaljer inte äger tillträde till vallokal, röstningslokal eller utrymme där valsedlar placeras.

Reglerna om propaganda innebär inte att den grundlagsskyddade rätten till religionsfrihet kan inskränkas. Det innebär att det alltid är tillåtet att bära religiös klädsel på och intill ett röstmottagningsställe.

Syftet med detta valnämndsbeslut är att tydliggöra röstmottagarnas befogenheter och vad de politiska partierna har att följa.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Ärendet bedöms inte beröra barn varför någon prövning av barnets bästa inte har genomförts.